

Det næste Afsnit begynder med en kortfattet Oversigt over Terrænet i Bagindien (Indochine) og paa de ostindiske Øer (Insulinde), hvorefter følger et Afsnit om Bagindiens Befolkning og endelig de enkelte geografiske Landskaber, hvor selvfølgelig særlig den østlige Del — de franske Besiddelser — faar en grundig Omtale (50 Sider), medens Burma, Siam og Malaccahalvøen maa nøjes med 10 Sider! Ogsaa de ostindiske Øer er noget stedmoderligt behandlet — med kun 22 Sider. Til Sammenligning kan tjene, at i M. Vahl og G. Hatt: „Jorden og Menneskelivet“ (ialt 4 Bind) faar de ostindiske Øer 44 Sider eller det dobbelte af det franske 21 Binds Værk. Bindet slutter med en Oversigt over hele Monsunasiens og dets Stilling i Økumenen.

8. Bind, som omfatter Vestasien og Centralasien, er det mest omfangsrige af de hidtil udkomne Bind. Vestasien er skrevet af Raoul Blanchard — ellers kendt som en af Frankrigs førende Alpegeografer. Paa de første Sider søger han at slaa fast, at Vestasien gennem sit Klima og sin Erhvervskultur er en geografisk Enhed, som kan underafdeles ved de forskellige Struktur- og Terrænforhold. Disse mindre Omraader behandles indgaaende i de følgende Kapitler. Vestasien omfatter ialt 234 Sider. Resten af Bindet giver en særdeles grundig *up-to-date* Skildring af Centralasien af F. Grenard, som selv hører til de betydeligste Opdagelsesrejsende og Forskere i Tibet.

Einar Storgaard.

Ewald Banse: „Buch der Länder“. Landschaft und Seele der Erde, Das Buch Fremdland (24×16 cm, 505 Sider, med 6 Kortskizzer i Teksten og 1 Kortbilag). Verlag August Scherl, Berlin, 1930.

Allerede i Programudtalelsen for Bogen bliver det fastslaaet, at det foreliggende 2. Bind af „Buch der Länder“ ligesom 1. Bind paa visse Punkter betegner et Brud med det, man almindeligvis forstaar ved Geografi. Forf. betegnes som staaende i Modsætningsforhold til den snævrere, regelbundne Geografi, der med en let foragtende Betoning kaldes for „Lavsgeografien“ (Zunftgeographie). Det siges, at Forf. udfra fast videnskabeligt Grundlag vil fremstille Stoffet kunstnerisk. Det skulde vel være muligt at behandle et Stof kunstnerisk uden at forsynde sig mod videnskabelige Metoder, men skal et Værk bære Videnskabens Stempel, maa man i hvert Fald ikke som her kunne konstatere Forfatterens forudfattede Mening med Hensyn til Godkendelse af visse — ingenlunde objektivt fastslaaede — Teorier, f. Eks. den germanske „Races“, specielt Tyskernes, Overlegenhed over alle andre Folk. — Endelig maa den Sum af Viden, som Forfatteren bygger sine kunstneriske Fremstillinger over, være en virkelig sikker

Viden ,og der bør skelnes skarpt mellem det videnskabelige Grundlag og det rent subjektive, som maa staa for Forf.s egen Regning. —

En saadan Skelnen er ikke foretaget i Bogen. Allerede paa Bogens første Sider mærker man Anslaget, som naar det (S. 6) kategorisk fastslaas, at „im Abendlande“ (o: i Vesteuropa) er alt besjælet, i „Fremmedlandet“ er alt behersket af lave Lidenskaber (verbrunstet). Om det af romanske Folk koloniserede Amerika (Welschamerika) bemærkes (S. 15), at det er et Vrængbillede af den mediterrane Occident, bestemt for en mørkebrun Blandingsrace (Rassenquark, egl.: Racesnavs). Den „grusomme Hensynsløshed“ i det amerikanske Forretningsliv stammer efter Forf.s Mening for største Delen fra den jødiske Deltagelse deri (S. 26). Man skal aabenbart ikke lade sig forvirre af, at de fleste velkendte Navne paa store Forretningsmænd i Staterne ikke viser jødisk Oprindelse.

I Beskrivelsen (S. 47) af den amerikanske „Frihed“ staar der: „Hos os (5: i Europa) hersker Ridderen (ganske vist nu til Dags kun i aandelig Betydning); derovre hersker Børsherren.“ — Ved en saadan Opstilling af udprægede Modsætninger fremmes vel den kunstneriske Kontrastvirkning! — Som historiske Beviser for Amerikanernes Ringeagt for Frihedsbegrebet anvendes dels Opstillingen af Monroedoktrinen, der jo ganske vist ogsaa indskrænkede de europæiske Staters Frihed til at blande sig i Amerikas Anliggender, dels den erhvervmæssige og militære Kamp mod det isolerede Tyskland under Verdenskrigen! —

Om Boerne staar der (S. 169), at de ikke paa egen Haand kan udvikle deres gamle Kultur, „dette kan kun ske i Forbindelse med Holland eller endnu bedre med Tyskland“. — Det er egentlig ganske ejendommeligt, at Boernes Kultur bedst skulde fremmes ved Forbindelse med et Folk, som de ikke er udgaaet fra. — En Smule beroligende virker den Tilføjelse, at rent kulturel Tilknytning er tilstrækkelig. De indiske Folkeslag betegnes (S. 306) som „træge Masser, der ganske vist rystes af Oprørsbevægelser fra Tid til anden, men ikke kan faa store Tanker til at sætte Frugt“. Kendere af Indien og Inderes Aandsliv kommer dog sikkert til andre Resultater end Forf. —

Der findes i Bogen adskillige Oplysninger, der har Nyhedsværdi. Saaledes angives (S. 13) en sproglig Forbindelse mellem de peruanske Ketschuaer og New Zealands Maorier! — Det antydes (S. 22), at de østlige Skovindianeres Halvagerbrug muligvis kan være opstaaet ved europæisk Indflydelse! — Som en rimelig Forklaring paa Indianernes „lave Kulturtrin“ angives (S. 23), at de som Indvandrere fra asiatiske Troper og Subtroper ikke var skikkede til Livet i Nordamerikas tempererede Skove! — Det fortælles (S. 31), at den fran-

ske Befolkning i Canada, der ellers har været kendt som et af de frugtbare hvide Folkeelementer, „næppe mere formerer sig“. — Hvis man har været i Tvivl om Eskimoernes racemæssige Oprindelse, giver denne Bog (S. 434) Forklaring. De stammer sandsynligvis dels fra „Urmongoler“, dels fra „Gammelsibirer“. —

Desværre er ingen af „Nyhederne“ blot nogenlunde sikkert underbyggede. —

De 6 Tekstfigurer, der ledsager Bogen, skal væsentlig vise den tektoniske Opbygning af nogle af de omtalte Omraader. — Det, der dér skulde have geografisk Interesse, var en Skelnen mellem f. Eks. unge Foldninger og Brudbjærge. — Paa Kortet over Sydamerika (S. 98, Fig. 4) er de vitterligt meget gamle caraibiske Kystbjærge i Venezuela gjort til tertiære Foldebjærge, og Kortet over Sydøstasien (S. 331, Fig. 6) er ganske misvisende, idet hele Sydkina og det østlige Bagindien angives som foldet i Tertiær. — I Virkeligheden skelnes der heller ikke i Teksten klart mellem Foldning og Brud, hverken for Sydkinas eller Bagindiens Vedkommende.

Ind imellem kan der i Bogen være ganske gode Beskrivelser af Klima og Plantevækst, noget summariske, men i deres Kortfattethed i Hovedsagen rammende. — Men de sammenfattende Landskabsbeskrivelser, der vel sagtens skal være Bogens kunstneriske Hovedpunkter, naar, selv om de kan indeholde rigtige og rammende Ting, op til en Patos, som kan virke trættende. Som Eksempel anføres (S. 162): „De hede Dage vandrer over Sydafrikas Jord, vækker de blaagrønne „Buschberge“ mod Øst til aandende Liv, staar flimrende over „Veld“-ernes Græsgange, hvis Horisont knivskarpt grænser til den blaa Himmel og tænder det nøgne Klippevirvar mod Vest med en rød Gløden. — Meget snart derefter funkler de sydlige Stjerner Pragt over det tavse Land, som paa Højsletten dufter stærkt krydret af Græs og Blomster og i Klippepartierne løfter maanehvide, takkede Former op af de dybe Skygger“.

Dette er, hvad nogle maaske vil kalde Kunst; men andre vil maaske finde, at dette Ordmaleri, der ganske i Formen minder om de andre Landskabsbeskrivelser i Bogen, — nok saa meget ligner et billigt Olietryk. —

Johs. Reumert.

Paul Woldstedt: Das Eiszeitalter. Grundlinien einer Geologie des Diluviums (406 Sider, 162 Textfig.) Ferdinand Enke Stuttgart 1929.

Stoffet deles i 19 Kapitler omfattende navnlig Nutidens Gletschere, de tidligere nedisede Omraaders Overfladeformer og Aflejringer, interglaciale og interstadiale Dannelser, Flora, Fauna og Klima i Istids-